POLGÁR A DEMOKRÁCIÁBAN

SZKA_210_06

MEGELEVENEDIK A VISEGRÁDI KIRÁLY-TALÁLKOZÓ

A modul szerzője:
Baracs Nóra és Magasi András

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Mit jelent az, hogy V4?					
A	A tanár felírja a táblára a V4 rövidítést. Aki tudja, kézfelemeléssel jelzi némán. Akik nem tudják, kérdéseket tesznek fel nekik, és ők a barkochba játék szabályai szerint igennel és nemmel válaszolnak. A megfejtést követően az osztály röviden értelmezi a „Visegrádi négyek” kifejezés tartalmát. 4 perc	A regionális együttműködés egyik fogalmának azonosítása Kommunikáció Fogalmi gondolkodás	Frontális munka – barkochba, majd megbeszélés		Tábla, kréta P1 (Háttér-információk)
B	Az egymás mellett ülő tanulók egyike becsukja a szemét, ő lesz a kérdező. A tanár közben felírja a táblára a Visegrádi négyek (V4) kifejezést. A csukott szeműek kérdeznek, a párjuk pedig a barkochba játék szabályai szerint válaszol a kérdéseikre. Két percig lehet találgatni. Utána közösen megbeszélik, mit jelent ez a kifejezés. 4 perc	A regionális együttműködés egyik fogalmának azonosítása Kommunikáció Fogalmi gondolkodás	Pármunka barkochba, majd frontális megbeszélés		Tábla, kréta

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b A Visegrádi vár					
A	A tanár (vagy egy diák, aki előzetesen felkészült erre) a P1 alapján röviden ismerteti a vár történetének néhány mozzanatát. A mondanivalót vetített képek illusztrálják, amiket a diákok megpróbálnak felismerni. 6 perc	Hallott szöveg megértése, jegyzetelése	Frontális munka – tanulói vagy tanári kiselőadás vetítéssel		P2 (Háttér-információk) P3 (Kivetíthető képek) Projektor
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Közép-Európa a XIV. században					
A	Mindenki húz egyet a D1 kártyák közül. Az azonos kártyát húzók alkotnak egy-egy csoportot. Megkapják a D2 feladatlapot. A térképvázlat és a tankönyve segítségével minden csoport kitölti a feladatlap táblázatát, és összefoglalja, hogy mi jellemezte az általa képviselt országnak a lapon szereplő másik hárommal való gazdasági kapcsolatait. A szóvivők röviden ismertetik a csoportmunka eredményeit. 5 perc	Információk keresése és rendszerezése Forráshasználat Együttműködés Célzott információkeresés	Csoportmunka – információkeresés Frontális munka – csoportos szóforgó	D1 (Kártyák) Tankönyv D2 (Feladatlap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Károly Róbert és Visegrád a XIV. században					
A	A tanár felírja a táblára a D3 melléklet hatféle szövegének címeit. A csoportok pedig eldöntik, hogy melyik témával szeretnének leginkább foglalkozni. Ha valamelyik témát többen is szeretnék, akkor meg kell egyezniük. Végül mindegyik csoport megkapja a D3 melléklet egy-egy lapját, annyi példányban, ahány tagja a van a csoportnak. A diákok egyénileg elolvassák a szövegüket, majd közösen elvégzik a megadott feladatot. A lapok betűjeleinek sorrendjében a szóvivők a csoport feladatainak megfelelően megtartják előadásaikat, vagy bemutatják rajzaikat. 20 perc	Ismeretek szerzése a korszakról és a kreatív feladat tartalmi előkészítése Szövegértés Lényegkiemelés Együttműködés Információk vizuális ábrázolása	Differenciált csoportmunka – szakértői mozaik Frontális munka – csoportos szóforgó	D3 (Szövegek) Csomagolópapírok Rajzlapok Vastag filctollak Zsírkréták Ragasztógyurma	
II/c A királytalálkozó előkészítése					
A	A hat csoportból – az óra elején húzott országkártyáknak megfelelően – három nagyobb alakul. Valamennyien a visegrádi királytalálkozó résztvevői lesznek. Megválasztják a királyukat, és közösen eldöntik, hogy kinek ki legyen majd a szerepe a következő órán megelevenedő találkozón. Ezután átgondolják, hogy milyen jelmezekre és kellékekre lesz szükség a játékhoz. A felkészüléshez segítségül megkapják a D4 mellékletet, majd következő óráik önállóan dolgoznak tovább. 10 perc	A következői tanóra dramatikus játékának előkészítése Feladatvállalás Szóbeli kommunikáció Együttműködés	Csoportmunka – szereposztás és közös játék megtervezése	A Visegrádról készített rajzok A királytalálkozó résztvevői listája D4 (Feladatlap)	P4 (Ötletek)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Megelevenedik a királytalálkozó					
A	(Itt kezdődik a második tanóra.) A diákok egy nagy tanácskozó teremmé alakítják a tantermet, ahol először a vendéglátó magyar szereplők helyezkednek el. Ezután érkezik a cseh és a lengyel küldöttség. Ünnepélyesen üdvözlik egymást és átadják ajándékaikat, majd megkezdődik a tanácskozás, amit Károly Róbert vezet. Megvitatják, hogy milyen hátrányokkal jár számukra Bécs árumegállító jogának érvényesülése, ötleteket fogalmaznak meg ennek kikapcsolására, végül megegyeznek abban, hogy biztosíthatnának egy elkerülő útvonalat kereskedőik számára. A tanácskozást a magyar király zárja le, megfogalmazva a jövőre vonatkozó reményeit, és vacsorához invitálva vendégeit. 25 perc	A visegrádi királytalálkozó hangulatának és fő megállapodásának szerepjáték keretében való megidézése Koncentráció Szabálykövetés Kreativitás Stílusérzék Együttműködés	Drámajáték – egész csoportos improvizációs gyakorlat	A csoportok által előkészített kellékek	
II/e Visegrád, 2003.					
A	A nagy csoportok 2-2 kisebbre oszlanak. Mindannyian megkapják a D5 angol nyelvű mellékletet. Megpróbálják megérteni, és kitalálni, hogy milyen rendezvényről szól a szöveg. Közösen rekonstruálják a program lényegét. A tanár képeket vetít a rendezvényről, a diákok pedig megpróbálják kitalálni, hogy milyen elemei voltak a programnak. 5 perc	Egy nemzetközi diákrendezvény bemutatása Idegen nyelvű szövegértés	Csoportmunka – angol szöveg értelmezése Frontális munka – vetítés és beszélgetés	D5 (Szöveg)	P5 (Háttér információ) P6 (Kivetíthető képek)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A közép-európai gondolat					
A	A diákok kört alkotnak. A tanár kivetíti a P8 mondatot, és megkérdezi a diákokat, hogy mit gondolnak róla: igaz-e az állítás vagy sem. Ezután arról beszélgetnek, hogy vajon mi az, ami összekapcsolja a Közép-Európában élő népeket, és vajon vannak-e az itt élőknek olyan jellemzői, amelyek megkülönböztetik őket Európa más térségeinek lakóitól. 10 perc	Közös gondolkodás egy provokatív mondatból kiindulva a közép-európai identitásról Véleményalkotás Identitásépítés	Frontális munka – irányított beszélgetés		P7 (Kivetíthető mondat)
III/b A diplomácia nyelvén szólva…					
A	A tanár udvarias mondatkezdeteket vetít ki, és megkéri a diákokat, hogy véleményt alkotva a foglalkozásról, fejezzék be ezeket olyan stílusban fogalmazva, ahogy a diplomaták beszélnek. 4 perc	A közös munka értékelése Reflexió Stílusérzék	Egész csoportos gyakorlat – szóforgó		P8 (Útmutató és kivetíthető mondatok)
III/c Diákhírügynökség (házi feladat)					
A	A diákok azt a házi feladatot kapják, hogy képzeljék magukat egy diákhírügynökség tagjainak, akiknek az a feladata, hogy minél több olyan hírt juttassanak el megbízóikhoz, amely alkalma a közép-európai összetartozás érzésének erősítésére. 1 perc	A közép-európai identitás erősítése Információkezelés Írásbeli kifejezőkészség	Egyéni kutatómunka és fogalmazás	D6 (Feladatlap)	

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Háttér-információk

1990. november 19-én került aláírásra a politikai jégkorszak utáni új európai elveket és célokat rögzítő Párizsi Charta. Itt javasolta Antall József csehszlovák és lengyel partnerének, hogy találkozzanak a három ország legfőbb politikai vezetői a következő év elején

Visegrádon. Együttműködési Nyilatkozatban foglalták össze a három ország közös politikai és gazdasági törekvéseit, megállapodásukat, hogy egybehangolják a Varsói Szerződés és a KGST fölszámolására irányuló politikájukat, és azt a szándékukat, hogy minél hamarabb és minél teljesebb mértékben részt vegyenek az európai integrációban. A visegrádi együttműködés nem volt formális szövetség, de eredményesen készítette elő a közép-európaiak csatlakozását az euro-atlanti integráció intézményeihez. A három ország a kül- és biztonságpolitika területén rendkívül sikeresen működött együtt. A külügyminiszterek, magas rangú diplomaták és más szakemberek rendszeres találkozókon egyeztették álláspontjukat a Varsói Szerződés, majd a KGST feloszlatásával kapcsolatos lépésekről, valamint az Európai Közösségekkel előkészületben lévő társulási egyezmények kapcsán is.

A „visegrádi gondolat" még nem terjedt el az érintett országok közgondolkodásában a kívánatos mértékben. A közös történelmet és annak tanulságait az oktatás és a tömegtájékoztatás kevéssé hangsúlyozza.

Az Antall József kezdeményezésére létrejött 1991-es visegrádi találkozó zárónyilatkozata szerint nemzeteink történelmi együvé tartozásának tudata és igénye immár akadálytalanul, és népeink valóságos érdekeivel összhangban nyilvánulhat meg a politikai akarat legmagasabb szintjén.

„Visegrád garancia arra, hogy a számtalan régi, rossz megoldás – az államok kiszolgáltatása a nagyhatalmi agressziónak, felosztásuk, és az egymás elleni politizálás – sose térhessen vissza."

Forrás: Jeszenszky Géza, Magyar Szemle, 1998. augusztus.

P2 Háttér-információk

A visegrádi vár története

A mai vártól délre emelkedő Sibrik-dombon állt egy római erődítmény. Ennek romjai fölhasználásával épült föl Szent István király parancsára az ispánsági vár. A visegrádi kettős várrendszer egyike a tatárjárás tanulságait felismerő IV. Béla által épített váraknak. A Fellegvárat 1249-ben IV. Béla felesége családi ékszereinek árából kezdte építetni. Egyszerre több fontos funkciót is betöltött: védte a Duna völgyét, ellenőrizte a Buda-Esztergom kereskedelmi útvonalat, és egyúttal vámhely is volt. A vár két részből áll: az elsőnek felépült öregtoronnyal és kaputoronnyal védett fellegvárból és a hozzá

őrtornyokkal erősített alsóvárból. Különlegesnek számított, ugyanis nem az út mellé építették, mint ahogy szokás volt, hanem az út keresztül futott a vár belső területén. Az alsóvárban állt a hatszögletű lakótorony, az, amit évszázadokkal később *Salamon-toronynak neveztek el.*

Az Anjou-korban nőtt meg a vár jelentősége. Károly Róbert, miután a várat megszerezte Csák Mátétól, 1323-ban ide helyezte a királyi udvart. 1335-ben itt tartották a híres királytalálkozót és az első Anjou király végül maga is a várban hunyt el 1342-ben. Sokáig a várban őrizték a magyar szent koronát. I. Károly a lakótorony köré egy belső várfalat építtetett, amelynek felső teraszán pénzverőház állt. A fellegvár keleti, háromszintes palotaszárnya is a XIV. század elején épült. A későbbiekben ugyan Károly Róbert áttette székhelyét Budára, de tovább építtette a várat, és Visegrád megtarthatta városi rangját. A vár második fénykora Mátyás király idejében érkezett el. Az erődítmény1543-ben került török kézre, rövid ostrom után. A század végén rövid időre visszafoglalták, véglegesen azonban csupán 1686-ben sikerült visszaszerezni. 1702-ben a katonai szempontból szükségtelennek ítélt várat a Habsburg hadvezetés robbantásokkal használhatatlanná tette. Kövei egy részét elhordták.

Forrás: utazzitthon.hu és Magyar Kódex 2. kötet, Kossuth Kiadó

P2 Kivetíthető képek

Visegrádról

A mellékelt fotókból saját igény szerint lehet összeállítani a kivetíthető sorozatot.
A képek többségét Középesy Gábor készítette, és a következő internetes oldalon adta közre:
merengo.hu/galeria/438

P4 Ötletek a játékhoz

Lehetséges szerepek:
Magyar, lengyel, cseh király, királyfik, feleségek, kereskedők, Széchényi Tamás Erdély vajdája, Nekcsey Demeter tárnokmester, Drugeth Fülöp nádor, lovagok, bajvívók, felszolgálók, udvari bolond stb.

Kellékek készítéséhez használható segédanyag:
cseh korona
lengyel korona és címer

Adatok az ellátáshoz:

Cseh király kíséretének:	2 500 db kenyér	280 hordó bor
Lengyel király kíséretének:	1 500 db kenyér	180 hordó bor

Ajándékötletek:
cseh királynak: 1 ezüstkorsó, 2 díszes tegez, több díszes nyereg, övek ezüstcsattal, ezüst verettel, csodálatos sakktábla

P5 Háttér-információk

A „European Children – European Identity in the Information Society" projektről

A programot az IHM támogatásával szervezték meg 2003-ban. Azóta többször is sor került rá.

Minderről részletesen lehet olvasni a program angol nyelvű honlapján:

http://www.szlgbp.sulinet.hu/VISEGRAD/VISEGRAD_2004/european.html

P6 Kivetíthető képek
(külön mappában)

A fenti programról

(A képek a program honlapjáról származnak)

P7 Kivetíthető mondat

„A közép-európai országok egyedül gyengék, de együtt ellenállhatatlanok, s ezt elsőként Gorbacsov vette tudomásul."

www.talaljuk-ki.hu

P8 Kivetíthető mondatok

A diplomácia nyelvén szólva…

Tanári közlés:
Fejezd ki úgy a véleményedet a királytalálkozót megidéző két óráról, mintha diplomata lennél: vedd észre a legkisebb pozitívumot is, és azt hangsúlyozd, az esetleges sikertelenség okára pedig keress felmentő magyarázatot!

A kivetítendő mondatkezdetek:

Rendkívül hasznosnak tartottam a királytalálkozó órákat, mert …

Külön köszönetemet szeretném kifejezni …-nek, mert lehetővé tette, hogy …

Emlékezetes marad számomra az órából …

Nagyon jó dolog az ilyen tevékenység, a legközelebbi találkozó alkalmából még szerencsésebb lenne …

Köszönöm, hogy meghívást kaptam erre a rendezvényre, …

Fontos volt számomra, hogy együtt dolgozhattam …-val, mert

Az elmúlt órában … meglepetés volt a számomra, nagyon jól …